

सन २०२३-२४ मध्ये कृषि
यांत्रिकीकरण उप अभियानांतर्गत
अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी पहिल्या
हप्त्याचा रु. ४.०५ कोटी निधी वितरीत
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :-कृयांयो-४५२३/प्र.क्र.१९८/८-अ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई-४०००३२.
दिनांक : २६ सप्टेंबर, २०२३.

संदर्भ :-

१. केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या संकेत स्थळावरील राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना.
२. केंद्र शासनाच्या कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, कृषि व शेतकरी कल्याण विभागाचे पत्र क्र. १३-१७/२०२३-PC, दिनांक १४.४.२०२३
३. कृषि विभाग शासन पत्र क्रमांक RKV-०१२३/C.R. १३/१४-A, दिनांक ३०.५.२०२३
४. कृषि विभाग शासन निर्णय क्रमांक कृयांयो-२०२३/प्र.क्र.१७५/८-अ, दि. २१ जुलै, २०२३.
५. केंद्र शासन कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालयाचे पत्र क्र.१-१५/२०२३-RKVY/२, दि. २.०८.२०२३
६. संचालक (वि. व प्र.) यांचे पत्र क्र. कृ.यां.उ.अ./विप्र-यांत्रि/नक्र १९७/२०२३-२४/२६०३७/२०२३, दि.०७.०८.२०२३
७. आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक बीयुडी २०२३/प्र. क्र. ०७/कार्यासन-६ दि.२५.०९.२०२३

प्रस्तावना :-

राज्यात केंद्र पुरस्कृत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान राबविण्यात येत आहे. सदर उप अभियानांतर्गत एकूण आठ घटक असून घटक क्र. १ व २ हे नवीन तंत्रज्ञानाने विकसित केलेल्या संयंत्रांची प्रात्यक्षिके, प्रशिक्षण व चाचणीबाबत आहेत. घटक क्र. १ व २ यासाठी केंद्र हिश्याचे प्रमाण १०० टक्के आहे. उर्वरित ६ घटकांसाठी केंद्र व राज्य शासनाच्या निधी हिश्याचे प्रमाण ६०:४० असे आहे.

राष्ट्रीय कृषि विकास योजना RKVY कॅप्टेरिया अंतर्गत कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान समाविष्ट केल्यामुळे RKVY च्या मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखालील SLSC च्या दिनांक १७.५.२०२३ रोजीच्या बैठकीत केंद्र हिस्सा रु.८७२४.२२ लाख व त्यासाठीचा पूरक राज्य हिस्सा रु.५७७६.१५ लाख याप्रमाणे एकूण रु.१४५००.३७ लाख निधीच्या वार्षिक कृती आराखड्यास मान्यता दिली आहे. सदर उपअभियानासाठी सन २०२३-२४ करिता अनुसूचित जमाती प्रवर्गाकरिता केंद्र हिस्सा रु.७९९.९९ लाख व राज्य हिस्सा रु.५३६.९९ लाख रकमेची अर्थसंकल्पीय तरतूद करण्यात आली आहे.

केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. ५ अन्वये कृषि यांत्रिकीकरण अभियानासाठी सन २०२३-२४ करिता अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी केंद्र हिस्सा रु. २.४३ कोटी निधी वितरित केला आहे. त्यास अनुरूप

राज्य हिस्सा रु. १.६२ कोटी निधी असा एकूण ४.०५ कोटी निधी आयुक्त (कृषि) यांना वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती, त्यानुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

१. सन २०२३-२४ मध्ये कृषि यांत्रिकीकरण उप-अभियानाच्या अंमलबजावणीकरिता अनुसूचित जमाती प्रवर्गासाठी केंद्र हिस्सा रु.२.४३ कोटी (रुपये दोन कोटी त्रैचाळीस लाख फक्त) व त्यास आवश्यक समरूप राज्य हिस्सा रु. १.६२ कोटी (रुपये एक कोटी बासष्ट लाख फक्त) असा एकूण रु. ४.०५ कोटी (रुपये चार कोटी पाच लाख फक्त) आयुक्त, कृषि यांना वितरित करण्यात येत आहे.
२. सदर योजनेंतर्गत मंजूर केलेला रु. ४.०५ कोटी निधी खालील लेखाशिर्षाखाली चालू वर्षी अर्थसंकल्पित केलेल्या तरतूदीमधून भागविण्यात यावा.

केंद्र	राज्य
मागणी क्रमांक : टी-५ २४०१ पीक संवर्धन, ७९६ जनजाती उप योजना (०१) जनजाती क्षेत्र उप योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना, (०१) (११) कृषी उन्त्ती योजना कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान (कें.पु.यो), (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (२४०१ए ४५९), ३३ अर्थसहाय्य	मागणी क्रमांक : टी-५ २४०१ पीक संवर्धन, ७९६ जनजाती उप योजना (०१) जनजाती क्षेत्र उप योजनांतर्गत योजना राज्य योजनांतर्गत योजना, (०१) (१०) कृषी उन्त्ती योजना कृषि यांत्रिकीकरण उपअभियान (कें.पु.यो), (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (२४०१ए ४४९), ३३ अर्थसहाय्य

३. या उप-अभियानाकरीता वितरीत केलेला निधी केंद्र शासनाने वार्षिक कृति आराखड्यात मंजूर केलेल्या बाबींवर खर्ची टाकावा तसेच, अनुदानाची रक्कम लाभार्थ्यांना महा-डीबीटी प्रणालीद्वारे आधारसंलग्न बँक खात्यावर सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणालीद्वारे जमा करावी.
४. उपलब्ध निधी अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील लाभार्थ्यांसाठी खर्च करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.
५. सदर योजनेंतर्गत ट्रॅक्टर या बाबीसाठी अनुसूचित जाती/जमाती, महिला, अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकऱ्यांसाठी किंमतीच्या ५०% किंवा रु. १.२५ लाख यापैकी जे कमी असेल ते आणि इतर शेतकऱ्यांसाठी ४०% किंवा रु.१ लाख यापैकी जे कमी असेल ते याप्रमाणे अनुदान देण्यात यावे.
६. इतर यंत्र/अवजारांच्या बाबतीत केंद्र शासनाच्या कृषि यांत्रिकीकरण उप अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचना, व संदर्भ क्र. ३ व संदर्भ क्र. ६ च्या शासन निर्णयातील अटी व शर्तीचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांप्रमाणे या योजनेचा

आर्थिक व भौतिक प्रगतीचा मासिक अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या ५ तारखे पर्यंत केंद्र शासनास सादर करावा.

७. सदर अभियानाकरिता वितरित केलेला निधी कोषागारातून आहरित करण्याकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना नियंत्रण अधिकारी म्हणून आणि सहाय्यक संचालक (लेखा-१) कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
८. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या संदर्भाकित १२ एप्रिल, २०२३ रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये विभागास प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करून व सदर परिपत्रकातील अटी शर्तीची पूर्तता करून तसेच आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भ क्र. ७ येथील दिनांक २५.०९.२०२३ रोजीच्या शासन निर्णयास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.
९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०९२६१३००४४१२०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने ,

(महेंद्र घाडगे)

अवर सचिव , महाराष्ट्र शासन

प्रति:-

१. मा. मंत्री (कृषि), मंत्रालय, मुंबई-३२.
२. अ.मु.स.(वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
३. अ.मु.स. (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. अ.मु.स.(आदिवासी विकास), आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
५. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
६. सर्व संचालक/सह संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१.
७. विभागीय कृषि सह संचालक (सर्व).
८. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व).
९. महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर (लेखा परिक्षा) /(लेखा व अनुज्ञेयता).
१०. माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
११. आदिवासी विकास विभाग (का-९) मंत्रालय, मुंबई-३२.
१२. वित्त विभाग (व्यय-१ व अर्थसंकल्प - १३) मंत्रालय, मुंबई- ३२.
१३. निवड नस्ती (कार्यासन -८ ओ).